

Gönderim Tarihi: 24.12.2019

Kabul Tarihi: 07.02.2020

**TURİZM ve GÜVENLİK İLİŞKİSİ (DOĞU ve GÜNEYDOĞU
ANADOLU BÖLGELERİNİ ZİYARET EDEN YERLİ TURİSTLERE
YÖNELİK ARAŞTIRMA)**

**The Relation between Tourism and Security (A Study on Local Tourists
Visiting East and South-east Anatolian Regions)**

Sebahattin KARAMAN

Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi Turizm Fakültesi
Turizm Rehberliği Anabilim Dalı
skaraman@balilesir.edu.tr

ORCID: 0000-0002-0668-6707

Tuğçe POLAT

Bilim Uzmanı, İstanbul/ Türkiye
tugce_polat@hotmail.com

ORCID:0000-0001-7539-5412

Çalışmanın Türü: Araştırma

Öz

Turizmin yaşanan çeşitli güvenlik sorunlarından kolaylıkla etkilenebilen bir sektör olması ve güvenlik sorunlarının turistik talebe etki etmesi sonucu, ulusal ve uluslararası seyahate katılan turistlerin güvenlik algılarını da yüksek düzeyde etkilemektedir. Bu çalışmada öncelikle coğrafi konumu, tarihi yapıları, kültürel ve doğal birçok zenginliğe sahip olan, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'ni ziyaret eden yerli turistlerin seyahat ettikleri bölgeleri güvenli bulup bulmadıkları araştırılmıştır. Ayrıca, yerli turistlerin gittikleri bölgelerde edinmiş oldukları güvenlik algıları ile tekrar ziyaret etme niyetleri arasındaki ilişki de incelenmiştir. Bu nedenle bu çalışmanın amacını, özellikle alternatif turizm çeşitleri açısından büyük potansiyele sahip olan bu bölgelerde çeşitli sebeplerle yaşanan güvenlik sorunlarından kaynaklı yerli turistlerin duydukları endişelerin etkili olması ile bu durumun yerli turistlerin tekrar ziyaret etme niyetlerine etkisinin belirlenmesi oluşturmaktadır. Bu bağlamda, öncelikle ilgili alan yazın taraması yapılmış olup, daha sonra güvenlik algısı ile tekrar ziyaret etme niyeti arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek amacıyla, yerli turistlere anket uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Güvenlik, Güvenlik Algısı, Turizm, Tekrar Ziyaret Etme Niyeti.

Abstract

As tourism is a sector that can be easily affected by various security problems and security problems affect tourist demand, it also affects the security perceptions of tourists participating in national and international travel at a high level. In this study, first of all, it has been investigated whether the local tourists who visit the Eastern and Southeastern Anatolia Regions, which have

geographical location, historical structures, cultural and natural richness, find the regions they travel to as safe. In addition, the relationship between the security perceptions of the local tourists and their intention to visit again was examined. For this reason, the aim of this study is to determine the effect of this situation on the intention of the local tourists to visit again, especially because of the concerns of the local tourists due to the security problems experienced in these regions which have great potential in terms of alternative tourism types. In this context, first of all, the relevant literature was searched and then a questionnaire was applied to local tourists in order to determine the relationship between security perception and intention to visit again.

Keywords: Security, Security Perception, Tourism, Intent to Visit.

1. GİRİŞ

Turizm sektörü, günümüzde gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler tarafından yoğun şekilde ilgi duyulan ilk üç sektör arasında yer almaktadır. Bunun en önemli sebebi, dünya genelinde en hızlı ve en istikrarlı gelişmeyi göstermesi şeklinde ifade edilebilmektedir. Turizm, teknolojik, sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasal olaylar gibi birçok iç ve dış etkilere karşı hassas bir yapıya sahip olmaktadır (Hacıoğlu ve Saylan, 2014). Bu nedenle; savaş, terör, ekonomik kriz, hırsızlık, yaralama, gasp gibi yaşanan olumsuz olaylar da, turizm sektörünü ve ziyaretçilerin taleplerini büyük ölçüde etkilemektedir. Turizm faaliyetlerinin gelişimi için, temel unsurlardan biri güvenlik olmaktadır.

Turizm sektöründe güvenlik kavramının incelendiği bu çalışmada, Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi' ne göre, insani gereksinimlerden ikinci sırada yerini alan güvenlik ihtiyacı, hayatın her dönemini etkilediği gibi insanların katıldıkları turistik gezilerde de belirleyici olmaktadır. Çünkü, turistlerin tatil yeri seçerken, göz önünde bulundurdıkları kriterlerin başında güvende olma hissi gelmektedir. Güvende olma hissi, ziyaretçileri gittikleri bölgede korku içinde olmamaları, endişe duymamaları, kendilerini risk altında görmemeleri, canlarının ve mallarının güvende olduğunu hissetmeleri, sokakta yürürken, konaklamalarını gerçekleştirirken, havuzda, restoranda vb. yerlerde tatillerini güvenli koşullarda, huzurlu ve sağlıklı geçirmeleri açısından oldukça önemlidir. Bunun sonucu olarak da güvenlik ve emniyet konuları turistik talebe etki eden faktörler arasında yer almaktadır.

Turizm, günümüzde boş zaman aktivitesi olmakta ve birçok açıdan olduğu gibi, küresel açıdan da gelişim göstermiş bir sektördür. Gelişmiş batı ekonomilerinin birçoğu, özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana, harcanabilir zaman, gelir seviyesi ve eğitim düzeyinde, hızlı bir yükselme

göstermiştir. Bununla birlikte, boş zaman aktivitelerine olan talebin de artması nedeniyle, en önemli boş zaman faaliyetlerinin de turizm ile ilişkili olduğu ifade edilebilmektedir (Gugulethu, 2010).

Bir turistik bölgeye oluşabilecek talebin belirleyici etkenlerinin başında, güvenlik gelmektedir. Turistin gideceği bölge ile ilgili, canına, malına, sağlığına gelebilecek zararlar konusunda oluşacak tehdit algısı, turistin karar verme sürecini etkileyecektir. Özellikle savaş, terör, iç karışıklıklar, yaralanma, gasp, kapkaç, cinayet vb. olayların çoklukla yaşandığı belli başlı yerler bu anlamda, güvensiz olarak algılanmakta ve bu durum turizm talebi üzerinde ciddi etkiler yaratmaktadır (Çakmakçı, 2015).

Bournie (2010), suç ve mağduriyet korkusu yaşayan turistlerin, suç algısı incelemelerinde, iki değişken arasında istatistiksel ve negatif bir ilişkinin olduğunu ortaya çıkarmıştır. Turistlere karşı işlenen suçların destinasyonun imajına önemli zararlar vermesi, turizm faaliyetini engelleyebilmektedir. Bu nedenle, başarılı bir turizm faaliyeti için en önemli şartlardan biri, suçu kontrol altına almak ve turist güvenliğini sağlamaktır. Turizm faaliyetleri ile yakından bağlantılı olarak, uluslararası alanda gerçekleşen bir takım etkinlikler sebebiyle bölge, suç için açık hale gelebilmektedir. Ev sahibi ülkelerin, bu durumlara karşı yeterli güvenlik önlemleri alması ve gelen ziyaretçilerin güvenliğini sağlaması oldukça önemli bir konu olmaktadır. Etkinliklerde çok sayıda turistin yer alması, suç için fırsatların doğmasına uygun bir ortam oluşturabilmektedir. Bu tür sonuçlar, etkinliklere ev sahipliği yapan turistik bölgelerde son derece önemli planlama ve güvenlik konularını da beraberinde getirmektedir. Turist güvenliğinin tehdit edilmesi, etkinliklere ev sahipliği yapanların en ciddi problemleri arasında yer almaktadır (Barker, 2002). Bu nedenle bu araştırmanın problemini, son yıllarda Türkiye’de yaşanan güvenlik algısı sorunlarından, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri’ni ziyaret eden yerli turistlerin gittikleri bölgeleri güvenli bulup bulmamaları ile tekrar ziyaret etme niyetleri arasındaki ilişki oluşturmaktadır.

2. AMAÇ

Araştırmanın amacını; ulusal ve uluslararası ilişkilerin temelini oluşturan unsurlarından biri olan ve daha sonra küreselleşme gibi nedenler ile birçok alanda etkisini gösteren güvenlik kavramının, turistik destinasyonlara giden ziyaretçiler üzerindeki etkileri ve tekrar ziyaret etme niyetleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi oluşturmaktadır. Son yıllarda, yaşanan güvenlik sorunlarından kaynaklanan olaylar, turistik destinasyonlara giriş-çıkışları etkilediği gibi, ziyaret edilen bölgelerdeki memnuniyeti ve

tekrar ziyaret etme niyetlerinde de oldukça etki göstermiştir. Ayrıca, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri, güvenlik sorunlarından etkilenen belli başlı bölgeler olduğu için, bu bölgelere giden yerli turistlerin güvenlik algılarının ve tekrar ziyaret etme niyetlerinin demografik faktörlere, seyahat amaçlarına göre, ve seyahatte yararlanılan bilgi kaynaklarına göre farklılık gösterip göstermemesi çalışmanın alt amaçlarını oluşturmaktadır. Bu doğrultuda, araştırmada cevap aranacak sorular aşağıdaki gibi sıralanmıştır:

- Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri' ni ziyaret eden yerli turistlerin güvenlik algıları ne düzeydedir ?
- Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'ne ziyarette bulunan yerli turistlerin güvenlik algıları ile demografik özellikleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'ni ziyaret eden yerli turistlerin tekrar ziyaret etme niyetleri demografik özelliklere anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'ni ziyaret eden yerli turistlerin tekrar ziyaret etme niyetleri ne düzeydedir?
- Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'ni ziyaret eden yerli turistlerin güvenlik algıları ile tekrar ziyaret etmeleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki var mıdır?

3. ÖNEM

Turizm sektörü, ulusal ve uluslararası turist hareketlerinde gösterdiği artış ve gelişim açısından dünya ekonomileri içinde de kapsamını büyütülmüştür. Aynı zamanda, turizm gelirlerinde gerçekleşen büyüme; kazalar, sağlık, terörist eylemler gibi çeşitli tehditlerden etkilendiği için, güvenlik konuları turizm faaliyetleri içindeki belirleyiciliğini de arttırmıştır (Richter ve Richter, 1999: 596; Tarlow ve Santana, 2002: 424-425; Mansfeld ve Pizam, 2006: 1-3). Bu nedenle, turizm sektöründe güvenlik konusu, algı ve sorunlarına ilişkin yapılan çalışmalar, sektör ve alan yazın için ön planda bulunması gereken konular arasında yer almaktadır (Bentley, Page ve Laird, 2000: 239; Karl, Winder ve Bauer, 2016: 2). Güvenlik algısı, turistlerin hissettikleri mevcut güven duyguları ile güvenlikleri hususundaki görüş ve değerlendirmeleri içeren bir etken olarak, turistlerin tatmin ve memnuniyetlerinde etkili olmaktadır (Björk ve Lindqvist, 2000: 151-153, Yılmaz ve Yılmaz, 2005: 49, Ekiz ve Köker, 2012: 58-61). Ancak, bu durum seyahat tercihlerini etkileyen bir unsur olarak kalmamakta ve turizm faaliyetlerine katılma sürecinin tamamında etki göstermektedir (Şengül ve diğerleri, 2018).

Bir destinasyon güvenli olarak düşünülmediği takdirde, her ne kadar çekici unsurlara, çeşitli olanaklara, fiyat gibi konularda cazip olma durumuna sahip olsa da, tercih edilme anlamında güçlük yaşayabilmektedir (Şengül ve diğerleri, 2018). Bir destinasyonun güvenilirliğini riske atacak birçok unsur olmaktadır. Reisinger ve Mavondo (2006) risk faktörlerini; finansal, ekipman, kültürel, sağlık, fiziksel, sosyal, psikolojik, memnuniyet, performans, zaman, suç, politik ve terörizm olacak şekilde sıralamaktadır.

Literatürde, güvenlik algısının çeşitli değişkenlerle ölçülerek yapıldığı birçok araştırma yer almaktadır. Bayhan ve Ünlüönen (2016) yaptıkları çalışmada, kadın turistlerin erkek turistlere göre güvenliğe daha fazla önem verdiği sonucu elde edilmiştir. Araştırmacıların ulaştığı bir başka sonuç ise, evli olan turistlerin bekar olanlara göre, güvenliğe daha fazla önem vermeleridir. Seçilmiş (2009) ise, turistlerin cinsiyetleri ile toplu taşıma araçlarına ilişkin güvenlik algılarını araştırmıştır ve ikisi arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna varmıştır. Bayhan ve Ünlüönen (2016), turistlerin güvenliğe verdikleri önem ile, farklı eğitim düzeyindeki turistler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşırken, Seçilmiş (2009), eğitim düzeyinin artmasıyla, turistlerin bilinçlenmesi sonucunda, güvenlik algılarının hassaslaştığını belirtmektedir. Aynı zamanda, Bayhan ve Ünlüönen (2016), turistlerin güvenliğe verdikleri önem ile yaşları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna varırken, benzer şekilde Seçilmiş' te (2009) hastalık riski bakımından; yaş ile güvenlik algısı arasındaki ilişkide, yaş unsurunun önemli bir değişken olmadığı sonucunu elde etmiştir. Turistlerin güvenlik algılarını genel olarak ölçen araştırmaların yanı sıra, belirli bir destinasyona ilişkin güven algısını ölçmek üzere de birçok çalışma yapılmıştır. Seçilmiş ve Ünlüönen (2009), turistlerin İstanbul'a yönelik güvenlik algılarını ölçtükleri çalışmalarında, İstanbul'da yaya olarak dolaşmanın ve toplu taşıma araçlarını kullanmalarının güvensiz olarak algılandığı sonucuna ulaşmıştır. Aksu ve diğerleri (2013) ise Alanya' da güvenlik algısı için yaptığı çalışmada tam tersi sonuçlar bulmuştur. Araştırmacıların, elde ettikleri sonuçlar itibarıyla, Alanya'ya gelen turistlerin büyük bir kısmı, yaya olarak gezmeyi tercih ederken, toplu taşıma araçlarında ve eğlence mekanlarında kendilerini güvende hissettikleri sonucuna ulaşmıştır.

Turizmde güvenliğin rolüne ve önemine bağlı olarak, uluslararası alan yazında da pek çok araştırma yapılmıştır ve bu araştırmalar; güvenlik ve asayiş sorunlarının, turizme etkileri (Aziz, 1995; Hall ve Sullivan, 1996; Pizam ve Mansfeld, 1996; Bar-On, 1996; Lankford, 1996; Goodrich, 2002 ve diğerleri), politikaların ve politik konulardaki güvensizlik durumlarının,

turizm üzerindeki etkileri (Hall ve Sullivan, 1996; Smith, 1998; Sönmez, 1998; Zelinka ve Brennan, 2001; Bach, 2003), terör ve şiddet olaylarının, turizm talebi üzerindeki etkileri (Richter ve Waugh, 1986; Ryan, 1993; Phipps, 1999; Sönmez, Apostolopoulos, ve Tarlow, 1999; Pizam ve Smith, 2000; Yechiam, Barron ve Erev, 2005, ve diğerleri), krizlerin ve risk etkenlerinin, turizm üzerindeki etkileri (D'Amore, 1988; Roehl ve Fesenmaier, 1992; Sonmez ve Graefe, 1998; Young ve Montgomery, 1998; Sonmez, Apostolopoulos, ve Tarlow, 1999; Blake ve Sinclair, 2003; Lepp ve Gibson, 2003; Pizam ve diğerleri, 2004; Evans ve Elphick, 2005; Reisinger ve Mavondo, 2005 ve diğerleri.) konuları üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Rekabet ortamının yoğun şekilde yaşandığı turizm sektöründe, destinasyon tercihi yaparken ve seçilen destinasyonda kalma süresi boyunca ya da tekrar aynı destinasyonun seçilip seçilmemesinde, güvenlik algısının etkisi oldukça büyüktür. Turizm ve güvenlik ilişkisi ile ilgili, akademik alanda ya da devletlerin ve uluslararası kuruluşların yapmış oldukları farklı içerikli çalışmalar söz konusu olmaktadır. Seçilmiş (2005) çalışmasında, turistlerin ziyaret ettikleri bölgelerdeki güvenlik algılarının, turizmde güvenlik eğitimini ele alarak incelemiştir. Yılmaz ve Yılmaz (2005), terörizm ile turizm arasındaki ilişkiyi ele alarak, terörün turizm etkilerini ve destinasyon imajına zararlarını incelemiştir. Kubilay (2006), turistlerin güvenliğe yönelik uygulamalara bakış açılarını Antalya'daki turistlere anket uygulayarak incelemiştir. Yeşiltaş, Öztürk ve Türkmen (2008), terör olaylarının turizm faaliyetlerine etkilerini, ikincil veri kaynakları ve istatistiki bilgilerden yararlanarak, incelemiştir. Ünlüöner ve Seçilmiş (2009), İstanbul'u ziyaret eden turistlerin güvenlik algılarını, turistlere uyguladıkları anketlere göre incelemişlerdir. Öncel (2010) araştırmasında, havaalanlarında çalışan güvenlik personellerini incelemiş olup, turistlerin güvenlik algılarına değinmiştir.

Turizmin bir hizmet sektörü olması ve insanların memnuniyetinin sağlanmasında birçok unsurun etkili olmasından dolayı, güvenlik konusunun farklı boyutlarını ele alan çalışmaların yapılması önemlidir. Bu bağlamda, Türkiye'nin zengin doğal ve kültürel kaynaklara sahip olması sebebi ile turistik işletmelerinin kalite ve güvenliği noktalarında gelişen ve profesyonelleşen bir ülke olarak turistlerin beklentilerini karşılayan destinasyonlara sahip olduğu söylenebilir. Aynı zamanda olası eksikliklerin giderilmesi, kalite ve güvenin sağlanması amacıyla, bazı alanların belirlenmesi yoluyla sağlanan ilerlemenin yaygın ve sürekli hale getirilmesi gerekmektedir. (Tütüncü, ve diğerleri, 2011: 91-92; Aydemir, Saylan ve Aydoğmuş, 2014: 3-4). Bu nedenle bu çalışmada, son yıllarda yaşanan bir

takım güvenlik sorunlarına rağmen, alternatif turizm çeşitlerinin yoğun olduğu, coğrafi konumu, geçmişteki değişik uygarlıklara ve kültürlere sahne olması gibi nedenlerden dolayı, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'ni ziyaret eden yerli turistlerin güvenlik algıları ile tekrar ziyaret etme niyetleri araştırılmıştır.

4. SINIRLILIKLAR

Her araştırmada olduğu üzere, bu araştırmada da birtakım sınırlamalar bulunmaktadır. Bu araştırmanın sınırlılıkları aşağıda ifade edilmiştir:

- Araştırma, İstanbul'dan, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'ne ziyarette bulunan yerli turistlerle sınırlıdır.
- Araştırma, 2019 yılının belli bir döneminde, İstanbul' da yürütülmüştür. Doğu Anadolu'ya ve GAP bölgesine/turlarına çeşitli amaçlarla gidenlere ve seyahatlerini bitirip yaşadıkları yerlere geri dönen ziyaretçiler ile sınırlandırılmıştır.
- Maddi olanaklar ve zaman faktörü de sınırlamaya neden olmaktadır.

5. TURİZM VE GÜVENLİK İLİŞKİSİ

Turizm; insanların, devamlı ikamet ettikleri yerler dışında, tatil, dinlenme, eğlenme, gezme-görme, kültür vb. gereksinimlerinin karşılanması amacıyla gerçekleştirdikleri seyahat ve geçici konaklamaları şeklinde tanımlanmaktadır (Bahar ve Kozak, 2015: 30). Turizm, tanımında da ifade edildiği üzere turistler, serbest vakit geçirmek ve eğlenmek istemektedir ve herhangi bir durumdan endişelenmeyi istemezler. Temel olarak bu imkanı sağlayabilecek alt yapı; güvenlik sorunlarının bulunmadığı bir ortamda mevcuttur. Bu anlamda, her turizm ülkesi ve her destinasyon için turizmde güvenlik, üzerinde hassasiyetle durulan bir konudur (Emsen ve Değer, 2004: 67-83).

Turizm sektörü; ekonomik, sosyal, çevresel ve siyasal olaylar gibi çeşitli iç ve dış etkenlere karşı oldukça hassas bir yapıya sahip olması sebebiyle; savaş, terör, çevresel ve ekonomik kriz gibi olaylardan en fazla ve en hızlı etkilenen sektörlerin de başında gelmektedir (Hacıoğlu ve Saylan, 2014). Günümüzde sanayinin gelişimi ile ekonominin büyümesi sonucu artan refah seviyesi, insanları turizme yönlendiren başlıca sebeplerden biri olmaktadır. Kişi başına düşen milli gelirin artması, insanların boş vakitlerinin artması, ulaşım olanaklarının kolaylaşması, teknolojinin

gelişmesi vb. etkenler, turizm sektörünün gelişimine büyük katkı sağlamaktadır. Dünya genelinde, ülkemizde de turizm sektörü hızla gelişen sektörler arasında yerini almaktadır (Filiz ve Yılmaz, 2017: 1800). Turizmin ekonomik etkileri, dolayısıyla devlet, toplum ve bölgesel planlama ve ekonomik kalkınma için önemli bir husustur. Ekonomik etkiler ayrıca pazarlama ve yönetim kararlarının alınmasında da önemli faktörler olmaktadır (Stynes, 1997: 1). Turizm sektörü, dış ödemeler dengesi, istihdam, gelir, bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılması, yatırım ve diğer sektörler üzerinde olumlu ve fırsat maliyeti, bölgesel enflasyon, mevsimlik dalgalanma ve ithalat eğilimi üzerinde olumsuz ekonomik etkilere sahiptir.

Turizmin gelişmesinin ve yönetilmesinin çevreyle uyumlu olması gerekmektedir. Turizmin mevcudiyeti ve gelişimi çevrenin varlığına bağlı olmaktadır (Avcıkurt, 2009: 42). Turizm özellikle, 20. yüzyılın ortaları itibariyle, potansiyeli olan ülkelerde ekonomik açıdan önemli bir sektör durumunda olduğu için turizm sektörünün tüm dünyadaki hızlı gelişimi, uluslararası seyahatlerdeki artışla da paralellik göstermektedir (Küçükaltan, 2012: 3). Turizm, fiziksel etkileri açısından incelendiğinde; doğal çevrenin korunması, alt ve üst yapı yatırımları, bölgesel imaja katkı, yeşil ve rekreasyon alanları ortaya çıkarma ve vahşi yaşamın korunması şeklinde olumlu etkilere sahip olmaktadır. Ancak çarpık kentleşme, orman yangınları, çevre kirliliği, karbon salınımı, erozyon, sulak alanlar ve sahiller üzerinde de olumsuz etkilere de sahip olmaktadır. (Filiz ve Yılmaz, 2017: 1802).

Turizm ve güvenlik ilişkisi her dönemde, ülkelerin üzerinde önemle durdukları bir konu olmaktadır. Terör örgütlerinin öncelikli hedefleri arasında olan turizm sektörünün güvenlik boyutu; aynı zamanda ülkenin asayiş durumunu, kamu düzenini, ulaşım ve konaklama güvenliği gibi konuları da kapsamaktadır. (Seçilmiş, 2005: 1). Bu sektör, birçok yönüyle, ülkelerin gelişmesinde önemli rol oynamasına rağmen; birçok olaydan da etkilenmiştir.

1974 yılında petrol fiyatlarının aniden yükselmesi ile ortaya çıkan Petrol Krizi, 1986 yılında Çernobil Olayı ve Amerika-Libya Savaşı (Bozok, 1996), 1991 yılında Irak Savaşı, 1990'lı yıllarda bölgelerde meydana gelen siyasi istikrarsızlıklar ve uluslararası terörizm, 2003-2004' te Asya'da yaşanan Kuş gribi, SARS (Ağır Akut Solunum Yetersizliği Sendromu) ve sonrasında yaşanan küresel ekonomideki ve Avrupa bölge ülkelerinde gerçekleşen ekonomik performansın düşmesi (Türsab, 2005), iç savaşlar vb. hareketleri (Weigert, 2012), tüm dünya turizmini etkilemiştir.. Ülkeler arasındaki, turizm amaçlı düzenlenen seyahatler, uluslararası ve ikili

anlaşmalarla kolaylaştırılmaya çalışılırken, aynı zamanda turizm alanındaki sorunları engellemek için (güvenlik kaygısı vb.) çeşitli ortak politikalar da hedeflenmektedir (Hayta, 2008: 31-33).

6. YÖNTEM

Araştırma, yerli turistlerin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nde edindikleri güvenlik algıları ve bu bölgelere tekrar ziyaret etme niyetinde bulunmalarının etkisini belirlemeyi amaçladığından, tarama modelindedir. Araştırmada, veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır.

Araştırmanın evrenini, İstanbul'da ikamet eden, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'ni ziyaret eden yerli turistler oluşturmaktadır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'ni 2018 yılında ziyaret eden, 3,810,774 kişi bulunmaktadır (KTB, 2018). Fakat, söz konusu bölgelerde, tatilini gerçekleştiren ziyaretçilerin tümüne ulaşılması, zaman ve maliyet bakımından zor olduğu için ve zaman kısıtı nedenleriyle, örneklem hesaplaması yoluna başvurulmuştur. Bu tür bir araştırmada örneklem büyüklüğü tabloları incelendiğinde, 384 sayısının yeterli olduğu ifade edilmektedir (Coşkun ve diğerleri, 2015: 137; Kozak, 2015:113).

Araştırmada kullanılan anket formu; araştırma problemine, yanıt alınacağına inanılan kişilere uygulanması nedeniyle, kasti (kararsal) örnekleme yöntemi tercih edilerek dağıtılmıştır (Coşkun ve diğerleri, 2015: 142). Hazırlanan anket, İstanbul'dan, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'ni ziyaret eden 417 yerli turiste, Mart-Nisan 2019 tarihleri arasında uygulanmıştır. Güvenirlilik analizi sonucu itibarıyla, güvenlik algısı ölçeğinin Cronbach's Alpha katsayısı, 0,83 olarak bulunmuştur. Tekrar ziyaret etme niyeti ölçeğinin Cronbach's Alpha katsayısı da 0,94 olarak bulunmuştur. Tekrar ziyaret etme niyeti ve güvenlik algısı ölçeğine göre tespit edilen bu sonuç, ölçeklerin oldukça güvenilir olduğu göstermektedir.

7. BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmaya katılan yerli turistlere ait demografik faktörler, turistlerin güvenlik algıları ve tekrar ziyaret etme niyetleri ile ilgili sorulara verdikleri cevaplara yönelik yüzde frekans değerleri bu bölümde yer almaktadır. Ayrıca, bu bölümde, korelasyon analizi ve farklılık testlerine yönelik bulgular ve yorumları da bulunmaktadır.

7.1. Turistlerin Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'ne ziyarette bulunan yerli turistlerin, demografik özellikleri bu bölümde yer almaktadır. Turistlerin

cinsiyetleri, yaşları, eğitim düzeyleri, medeni durumları ile ilgili bulgular Tablo 1’ de görülmektedir.

Tablo 1. Turistlerin Demografik Özelliklerine Göre Dağılımları

Demografik Değişkenler	N	%
Cinsiyet		
Kadın	240	57,6
Erkek	177	42,4
Toplam	417	100,0
Yaş		
18-30 yaş arası	201	48,2
31-50 yaş arası	183	43,9
51 yaş ve üstü	33	7,9
Toplam	417	100,0
Eğitim Düzeyi		
İlköğretim	24	5,8
Lise	71	17,0
Ön Lisans	169	40,5
Lisans	75	18,0
Lisansüstü	78	18,7
Toplam	417	100,0
Medeni Durum		
Evli	192	46
Bekar	225	54
Toplam	417	100

Tablo 1’de araştırmaya katılanların 240’ının (%57,6) kadınlardan, 177’sinin (%42,4) erkeklerden oluştuğu görülmektedir. Araştırmaya katılan turistlerin yaş dağılımlarına bakıldığında; 201’inin (%48,2) 18-30 yaş arası, 183’ünün (%43,9) 31-50 yaş arası, 33’ünün (%7,9) 51 yaş ve üstü olduğu görülmektedir. Anketi cevaplayan katılımcıların, eğitim durumlarına ilişkin dağılım incelendiğinde, 24’ünün (%5,8) ilköğretim, 71’nin (%17,0) lise, 169’unun (%40,5) ön lisans, 75’inin (%18,0) lisans, 78’inin (%18,7) lisansüstü mezunu olduğu görülmektedir. Anketi cevaplayanların, 192’sinin (%46) evli, 225’inin (%54) bekar olduğu görülmektedir.

Tablo 2. Turistlerin Seyahate Çıkma Amaçlarına Göre Dağılımları

Seyahate Çıkma Amacı	n	%
İş	78	10,0
Eğlenme	192	24,7
Dinlenme	216	27,8
Farklı yerler/kültürler görme isteği	280	36,0
Diğer	11	1,4

Toplam

777

100

Tablo 2'ye göre ankete katılanların seyahat amaçları incelendiğinde; 78'i (% 10,0) iş amaçlı, 192'si (% 24,7) eğlenme amaçlı, 216'sı (% 27,8) dinlenme amaçlı, 280'i (% 36,0) farklı yerler/kültürler görme amaçlı, 11'i (% 1,4) ise diğer seçeneğini işaretlemiştir. Diğer seçeneğini işaretleyen katılımcılar, gitme amaçları; eğitim, turistik eğitim gezisi, aile ziyareti, gittikleri yerleri tekrar gezip görme isteği, gittikleri yöreleri çok beğenip taşınma, yöresel yemeklere merak, askerlikten sonra daha ayrıntılı gezme isteği şeklinde sıralanmaktadır. Çoklu seçenek olan bu soruda, bir kişinin birden fazla seçeneği işaretlediği görülmüştür. Toplamda katılımcı sayısı 417 olmasına rağmen, çoklu yanıt içeren bir soru olması sebebiyle, n sayısı örneklemin hacmini geçerek, 777 olmuştur.

Tablo 3. Turistlerin Ulaşım Şekillerine Göre Dağılımları

<i>Ulaşım Şekli</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Kendi Aracınız	190	28,9
Otobüs	146	22,2
Uçak	269	40,9
Tren	52	7,9
Toplam	667	100

Tablo 3'e göre ankete katılanların, 190'ının (%28,9) kendi aracı ile, 146'sının (%22,2) otobüs ile, 269'unun (%40,9) uçak ile, 52'sinin (%7,9) tren seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Çoklu yanıt olan bu soruda, bir kişinin birden fazla seçeneği işaretlediği görülmüştür. Toplamda katılımcı sayısı 417 olmasına rağmen, bu sorunun çoklu yanıt içermesi sebebiyle, n sayısı örneklemin hacmini geçerek, 667 olmuştur.

Tablo 4. Seyahate Yardımcı Bilgi Kaynaklarına Göre Dağılımları

<i>Bilgi Kaynakları</i>	<i>n</i>	<i>%</i>
Filmler	58	5,3
Haberler	40	3,7
Merak	210	19,2
Televizyon	54	4,9
İlgi/Beklenti	215	19,7
Zevkler	53	4,9
Seyahat Acentesi	202	18,5
Sosyal Medya	163	14,9
Yakınların	90	8,2
Tavsiyeleri	7	0,6
Hikayeler/Efsaneler	1092	100
Diğer		
Toplam		

Tablo 4' e göre katılımcıların, 58'i (% 5,3) filmlerden, 40'ı (% 3,7) haberlerden, 210'u (%19,2) meraktan, 54'ü (%4,9) televizyon, 215'i (% 19,7) ilgi/beklenti ve zevklerden, 53'ü (% 4,9) seyahat acentesinden, 202'i (% 18,5) sosyal medyadan, 163'ü (% 14,9) yakınların tavsiyelerinden, 90'ı (% 8,2) duydukları hikaye ve efsanelerden, 7'si (% 0,6) diğer seçeneğini işaretlemiştir. Diğer seçeneğini işaretleyen katılımcılar; tarihi yerleri görme isteği, kitaplar, daha önce görülen yerleri tekrar ziyaret etme isteği, kültürel etkinlik gerçekleştirme isteği şeklinde yanıtladıkları; çoklu yanıt olan bu soruda, bir kişinin birden fazla seçeneği işaretlediği görülmüştür. Toplamda katılımcı sayısı 417 olmasına rağmen, bu sorunun çoklu yanıt içermesi sebebiyle, n sayısı örneklemin hacmini geçerek, 1092 olmuştur.

7.2. Yerli Turistlerin Güvenlik Sorularına Verdiği Cevaplara Göre Yüzde Frekans Dağılımı, Standart Sapma ve Aritmetik Ortalama Değerleri

Bu bölümde, araştırmaya katılan yerli turistlerin gittikleri bölgelerde güvenlik algıları ile ilgili ve ölçekte yer alan sorulara verdikleri cevaplar incelenmiştir. Yerli turistlerin, güvenlik algıları için belirlenen ilk 7 önermeyi; (1) Çok Güvensiz, (2) Güvensiz, (3) Orta, (4) Güvenli, (5) Çok Güvenli olarak, son 3 önermeyi ise; (1) Çok Önemsiz, (2) Önemsiz, (3) Orta, (4) Önemli, (5) Çok Önemli şeklinde derecelendirmeleri istenmiştir. Yerli turistlerin güvenlik algılarına yönelik verdikleri cevaplar Tablo 5'te yer almaktadır.

Tablo 5. Katılımcıların Güvenlik Sorularına Verdiği Cevaplara Göre Yüzde Frekans Dağılımı, Standart Sapma ve Aritmetik Ortalama Değerleri

İfadeler	1		2		3		4		5		$\bar{x}$	S.S
	n	%	n	%	N	%	N	%	N	%		
Şehirde yaya olarak gezmek	10	2,4	37	8,9	163	39,1	168	40,3	39	9,4	3,45	0,87
Araç trafiği	15	3,6	46	11,0	192	46,0	134	32,1	30	7,2	3,28	0,88
Toplu taşıma araçları ile seyahat	9	2,2	44	10,6	179	42,9	157	37,6	28	6,7	3,36	0,84
Konaklama işletmeleri (kaza, yangın, hijyen, gıda, kişisel bilgilerin güvenliği vb. yönünden)	11	2,6	43	10,3	175	42,0	138	33,1	49	11,8	3,41	0,92
Turistik eğlence mekanları (uyuşturucu, hırsızlık, gasp, yaralanma vb. yönünden)	23	5,5	70	16,8	152	36,5	132	31,7	40	9,6	3,23	1,01
Hastalığa yakalanma riski açısından	20	4,8	55	13,2	162	38,8	136	32,6	44	10,6	3,30	0,98

Terör olayları açısından	49	11,8	80	19,2	158	37,9	95	22,8	35	8,4	2,96	1,10
Gideceğiniz yerin seçiminde güvenlik sizin için ne düzeyde önemlidir?	4	1,0	18	4,3	75	18,0	141	33,0	179	42,9	4,13	0,92
Güvenliğinize ilişkin uyarı ve bilgilendirme yazıları görmek sizin ne düzeyde önemlidir?	8	1,9	12	2,9	161	38,6	152	36,5	84	20,1	3,70	0,88
Çevrenizde polislerin fazla olması güvende hissetmeniz için ne düzeyde önemlidir?	16	3,8	26	6,2	185	44,4	138	33,1	52	12,5	3,44	0,92
Genel Standart Sapma: 0,932												
Genel Aritmetik Ortalama: 3,42												

1: Çok Güvensiz / Çok Önemsiz. 2: Güvensiz / Önemsiz. 3: Orta / Nötr. 4: Güvenli / Önemli. 5: Çok Güvenli / Çok Önemli.

Tablo 5 incelendiğinde; “Şehirde yaya olarak gezmek” ifadesine %2,4 ile 10 turistin çok güvensiz, % 8,9 ile 37 turistin güvensiz, % 39,1 ile 163 turistin orta, % 40,3 ile 168 turistin güvenli, % 9,4 ile 39 turistin çok güvenli yanıtlarını verdiği görülmektedir. Ayrıca, bu ifadenin genel aritmetik ortalamasının 3,45 ve standart sapmasının 0,87 olduğu belirlenmiştir. Bu verilere göre, turistik bölgelere giden turistlerin daha çok ‘Güvenli’ seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

“Araç trafiği” ifadesine % 3,6 ile 15 turistin çok güvensiz, % 11,0 ile 46 turistin güvensiz, % 46,0 ile 192 turistin orta, % 32,1 ile 134 turistin güvenli, % 7,2 ile 30 turistin çok güvenli yanıtlarını verdiği görülmektedir. Ayrıca, bu ifadenin genel aritmetik ortalamasının 3,28 standart sapmasının 0,88 olduğu belirlenmiştir. Bu verilere göre, turistik bölgelere giden ziyaretçilerin daha çok ‘Orta’ seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

“Toplu taşıma araçları ile seyahat” ifadesine % 2,2 ile 9 turistin çok güvensiz, % 10,6 ile 44 turistin güvensiz, % 42,9 ile 179 turistin orta, % 37,6 ile 157 turistin güvenli, % 6,7 ile 28 turistin çok güvenli yanıtlarını verdiği görülmektedir. Ayrıca, bu ifadelerin genel aritmetik ortalamasının 3,36 standart sapmasının 0,84 olduğu belirlenmiştir. Bu verilere göre, turistik bölgelere giden ziyaretçilerin daha çok ‘Orta’ seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

“Konaklama işletmeleri (kaza, yangın, hijyen, gıda, kişisel bilgilerin güvenliği vb. yönünden)” ifadesine % 2,6 ile 11 turistin çok güvensiz, % 10,3 ile 43 turistin güvensiz, % 42,0 ile 175 turistin orta, % 33,1 ile 138 turistin güvenli, %11.8 ile 49 turistin çok güvenli yanıtlarını verdiği görülmektedir. Ayrıca, bu ifadelerin genel aritmetik ortalamasının 3,41

standart sapmasının 0,92 olduğu belirlenmiştir. Bu verilere göre, turistik bölgelere giden ziyaretçilerin daha çok ‘Orta’ seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

“Turistik eğlence mekanları (uyuşturucu, hırsızlık, gasp, yaralanma vb. yönünden)” ifadesine % 5,5 ile 23 turistin çok güvensiz, % 16,8 ile 70 turistin güvensiz, % 36,5 ile 152 turistin orta, % 31,7 ile 132 turistin güvenli, % 9,6 ile 40 turistin çok güvenli yanıtlarını verdiği görülmektedir. Ayrıca, bu ifadelerin genel aritmetik ortalamasının 3,23 standart sapmasının 1,01 olduğu belirtilmiştir. Bu verilere göre, turistik bölgelere giden ziyaretçilerin daha çok ‘Orta’ seçeneğini tercih ettiği görülmüştür.

“Hastalığa yakalanma riski açısından” ifadesine % 4,8 ile 20 turistin çok güvensiz, % 13,2 ile 55 turistin güvensiz, % 38,8 ile 162 turistin orta, % 32,6 ile 136 turistin güvenli, % 10,6 ile 44 turistin çok güvenli yanıtlarını verdiği görülmektedir. Ayrıca, bu ifadelerin genel aritmetik ortalamasının 3,30 standart sapmasının 0,98 olduğu belirlenmiştir. Bu verilere göre, turistik bölgelere giden ziyaretçilerin daha çok ‘Orta’ seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

“Terör olayları açısından” ifadesine % 11,8 ile 49 turistin çok güvensiz, % 19,2 ile 80 turistin güvensiz, % 37,9 ile 158 turistin orta, % 22,8 ile 95 turistin güvenli, % 8,4 ile 35 turistin çok güvenli yanıtlarını verdiği görülmektedir. Ayrıca, bu ifadelerin genel aritmetik ortalamasının 2,96 standart sapmasının 1,10 olduğu belirlenmiştir. Bu verilere göre, turistik bölgelere giden ziyaretçilerin daha çok ‘Orta’ seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

“Gideceğiniz yerin seçiminde güvenlik sizin için ne düzeyde önemlidir?” ifadesine % 1 ile 4 turistin çok önemsiz, % 4,3 ile 18 turistin önemsiz, % 18,0 ile 75 turistin orta, % 33,8 ile 141 turistin önemli, % 42,9 ile 179 turistin çok önemli yanıtlarını verdiği görülmektedir. Ayrıca, bu ifadelerin genel aritmetik ortalamasının 4,13 standart sapmasının 0,92 olduğu görülmektedir. Bu verilere göre, turistik bölgelere giden ziyaretçilerin daha çok ‘Çok Önemli’ seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

“Güvenliğinize ilişkin uyarı ve bilgilendirme yazıları görmek sizin için ne düzeyde önemlidir?” ifadesine % 1,9 ile 8 turistin çok önemsiz, % 2,9 ile 12 turistin önemsiz, % 38,6 ile 161 turistin orta, % 36,5 ile 152 turistin önemli, % 20,1 ile 84 turistin çok önemli yanıtlarını verdiği görülmektedir. Ayrıca, bu ifadelerin genel aritmetik ortalamasının 3,70 standart sapmasının 0,88 olduğu görülmektedir. Bu verilere göre, turistik bölgelere giden ziyaretçilerin daha çok ‘Orta’ seçeneğini tercih ettiği

görülmektedir.

“Çevrenizde polislerin fazla olması güvende hissetmeniz için ne düzeyde önemlidir?” ifadesine %3,8 ile 16 turistin çok önemsiz, % 6,2 ile 26 turistin önemsiz, % 44,4 ile 185 turistin orta, %33,1 ile 138 turistin önemli, % 12,5 ile 52 turistin çok önemli yanıtlarını verdiği görülmektedir. Ayrıca, bu ifadelerin genel aritmetik ortalamasının 3,44 standart sapmasının 0,92 olduğu görülmektedir. Bu verilere göre, turistik bölgelere giden ziyaretçilerin daha çok ‘Orta’ seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

7.3. Yerli Turistlerin Tekrar Ziyaret Etme Niyeti ile İlgili Verdiği Cevaplara Göre Yüzde Frekans Dağılımı, Standart Sapma ve Aritmetik Ortalama Değerleri

Araştırmaya katılan yerli turistlerin gittikleri bölgeler, tekrar ziyaret etme niyeti ile ilgili ve ölçekte yer alan sorulara verdikleri cevaplar bu bölümde incelenmiştir. Yerli turistlerin, tekrar ziyaret etme niyetlerine ilişkin 4 önermeye; (1) Kesinlikle Katılmıyorum (2) Katılmıyorum, (3) Nötr, (4) Katılıyorum, (5) Kesinlikle Katılıyorum şeklinde cevap vermeleri istenmiştir. Yerli turistlerin tekrar ziyaret etme niyetlerine yönelik verdikleri cevaplar Tablo 6’da yer almaktadır.

Tablo 6. Katılımcıların Tekrar Ziyaret Etme Niyeti Sorularına Verdiği Cevaplara Göre Yüzde Frekans Dağılımı, Standart Sapma ve Aritmetik Ortalama Değerleri

İfadeler	1		2		3		4		5			
Tatil için tekrar gelme ihtimalim çok yüksek.	19	4,6	43	10,3	83	19,9	190	45,6	82	19,7	3,65	1,04
Tatile tekrar gelmeye değer.	21	5,0	37	8,9	67	16,1	199	47,7	93	22,3	3,73	1,06
Çevremde gördüğüm yerlere gelmelerini tavsiye edeceğim.	15	3,6	37	8,9	32	7,7	205	49,2	128	30,7	3,94	1,03
Gezmiş olduğum yerler tekrar ziyaret edebileceğim güvenlik bir turizm merkezidir.	18	4,3	41	9,8	56	13,4	207	49,6	95	22,8	3,76	1,04
Genel Standart Sapma: 1,042												
Genel Aritmetik Ortalama: 3,77												

1: Kesinlikle Katılmıyorum. 2: Katılmıyorum. 3: Nötr. 4: Katılıyorum. 5: Kesinlikle Katılıyorum.

Tablo 6 incelendiğinde, “Tatil için tekrar gelme ihtimalim çok yüksek” ifadesine % 4,6 ile 19 turistin kesinlikle katılmıyorum, % 10,3 ile 43 turistin katılmıyorum, % 19,9 ile 83 turistin nötr, % 45,6 ile 190 turistin katılıyorum, % 19,7 ile 82 turistin kesinlikle katılıyorum yanıtlarını verdiği görülmektedir. Ayrıca, bu ifadenin genel aritmetik ortalamasının 3,65 standart sapmasının 1,04 olduğu belirlenmiştir. Bu verilere göre, turistik bölgelere giden ziyaretçilerin daha çok ‘Katılıyorum’ seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

“Tatile tekrar gelmeye değer” ifadesine % 5,0 ile 21 turistin kesinlikle katılmıyorum, % 8,9 ile 37 turistin katılmıyorum, % 16,1 ile 67 turistin nötr, % 47,7 ile 199 turistin katılıyorum, % 22,3 ile 93 turistin kesinlikle katılıyorum yanıtlarını verdiği görülmektedir. Ayrıca, bu ifadenin genel aritmetik ortalamasının 3,73 standart sapmasının 1,06 olduğu belirlenmiştir. Bu verilere göre, turistik bölgelere giden ziyaretçilerin daha çok ‘Katılıyorum’ seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

“Çevremde gördüğüm yerlere gelmelerini tavsiye edeceğim” ifadesine % 3,6 ile 15 turistin kesinlikle katılmıyorum, % 8,9 ile 37 turistin katılmıyorum, % 7,7 ile 32 turistin nötr, % 49,2 ile 205 turistin katılıyorum, % 30,7 ile 128 turistin kesinlikle katılıyorum yanıtlarını verdiği görülmektedir. Ayrıca, bu ifadenin genel aritmetik ortalamasının 3,94 standart sapmasının 1,03 olduğu belirlenmiştir. Bu verilere göre, turistik bölgelere giden ziyaretçilerin daha çok ‘Katılıyorum’ seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

“Gezmiş olduğum yerler tekrar ziyaret edebileceğim güvenlik bir turizm merkezidir” ifadesine % 4,3 ile 18 turistin kesinlikle katılmıyorum, % 9,8 ile 41 turistin katılmıyorum, % 13,4 ile 56 turistin nötr, % 49,6 ile 207 turistin katılıyorum, % 22,8 ile 95 turistin kesinlikle katılıyorum yanıtlarını verdiği görülmektedir. Ayrıca, bu ifadenin genel aritmetik ortalamasının 3,76 standart sapmasının 1,04 olduğu belirlenmiştir. Bu verilere göre, turistik bölgelere giden ziyaretçilerin daha çok ‘Katılıyorum’ seçeneğini tercih ettiği görülmektedir.

8. T TESTİ ANALİZİ VE SONUÇLARI

T testi, temel olarak karşılaştırılan iki farklı ortalamanın istatistiki anlamda birbirleri ile farklılık olup olmadığının ölçülmesidir (Kurtuluş, 2010: 184). Bir başka ifadeye göre ise, iki grup arasında istatistiksel bakımdan anlamlı bir farkın olup olmadığının tespit edilmesinde kullanılmaktadır (Coşkun ve diğerleri, 2015: 183).

Güvenlik algısı ve tekrar ziyaret etme niyeti ölçeklerine göre katılımcıların, cinsiyetleri ve medeni durumları açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığını belirlemek için ayrı ayrı bağımsız örneklem t testi uygulanmıştır. T testinin sonuçları Tablo 7’de görülmektedir.

Tablo 7. Cinsiyet ve Medeni Durum Açısından Yerli Turistlerin Güvenlik ve Tekrar Ziyaret Etme Niyeti Değişkenleri İçin Bağımsız Örneklem T Testi

Kriterler		n	$\bar{x}$	S.S.	t	P	
Güvenlik	Cinsiyet	Kadın	240	3,38	,588	-1,896	0,057
		Erkek	177	3,49	,609		
Tekrar Ziyaret Etme Niyeti	Cinsiyet	Kadın	240	3,71	1,022	-1,412	0,167
		Erkek	177	3,85	,893		
Güvenlik	Medeni Durum	Evli	192	3,43	,605	,117	0,907
		Bekar	225	3,42	,597		
Tekrar Ziyaret Etme Niyeti	Medeni Durum	Evli	192	3,71	,964	-1,081	0,280
		Bekar	225	3,81	,976		

Cinsiyet ile güvenlik algısı arasındaki ilişki incelendiğinde, erkeklerin ortalaması ($\bar{x}=3,49$) kadınların ortalamasından ($\bar{x}=3,38$) farklıdır ve kadınların güvenlik algılarının erkeklere göre daha düşük olduğu söylenebilir. Aksu ve diğerleri (2013) da çalışmalarında da, kadın turistlerin güvenlik algılarının erkek turistlere göre daha düşük olduğunu saptamıştır.

Medeni durum ile güvenlik algısı arasındaki ilişki incelendiğinde, evli olan katılımcıların ortalaması ($\bar{x}=3,43$) bekar olan katılımcıların ortalamasından ($\bar{x}=3,42$) farklıdır ve bekarların güvenlik algılarının evlilere göre daha düşük olduğu söylenebilir. Bayhan (2014) da çalışmasında, evli turistlerin güvenlik algılarının bekar turistlere göre daha düşük olduğu sonucuna ulaşırken, Ünlüönen ve Bayhan (2016), Ayaz ve Apak (2017), Türk ve diğerleri (2017), Özkan ve Arpat (2015) çalışmalarında, turistlerin güvenliğe verdikleri önem düzeylerine göre, medeni durumları arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Cinsiyet ile tekrar ziyaret etme niyeti arasındaki ilişki incelendiğinde, kadınların ortalaması ($\bar{x}=3,71$) erkeklerin ortalamasından ($\bar{x}=3,85$) farklıdır ve kadınların gittikleri bölgeyi tekrar ziyaret etme niyetlerinin erkeklere göre daha düşük olduğu söylenebilir Aracı (2016) çalışmasında da, kadınların tekrar ziyaret etme niyetlerinin erkeklere göre daha düşük olduğu saptanmıştır.

Medeni durum ile tekrar ziyaret etme niyeti arasındaki ilişki incelendiğinde, bekar olanların ortalamasının ($\bar{x}=3,81$) evli olanların ortalamasından ($\bar{x}=3,71$) farklıdır ve evli olanların gittikleri bölgeyi tekrar ziyaret etme niyeti bekar olanlardan daha düşük olduğu söylenebilir. Seçilmiş (2012) in çalışmasında da, evli olanların, bekar olanlara göre gittikleri bölgeleri tekrar ziyaret etme niyetlerinin daha düşük olduğu saptanmıştır.

8.1. Tek Yönlü Varyans Analizi ve Sonuçları

Bağımsız örneklemeler için, tek-faktörlü varyans analizi, tek bir bağımsız değişkene yönelik iki ve daha fazla grubun, bağımlı bir değişkene göre ortalamalarının karşılaştırılmasında ve ortalamalar arasındaki farkın belirli bir güven seviyesinde (%95, %99 gibi) anlamlı olup olmadığını test etmek için kullanılmaktadır (Ural ve Kılıç, 2013: 209).

Genel anlamda, ikiden fazla grubun ortalamasının karşılaştırılmasında kullanılan bir analiz yöntemi olmaktadır (Kurtuluş, 2010: 186).

Araştırmanın bu bölümünde, ikiden fazla grubu karşılaştırmak amacıyla varyans analizinden faydalanılmıştır. Öncelikle, ankete katılan yerli turistlerin, yaşları ile güvenlik algıları arasında anlamlı bir farklılığın olup olmadığını tespit etmek için varyans analizi kullanılmıştır. Sonuçlar Tablo 8’ de görülmektedir.

Tablo 8. Katılımcıların Yaşları ile Güvenlik Algılarına Yönelik Görüşlerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi

Güvenlik	Grup No	Yaş	n	$\bar{x}$	S.S	F	Sig.
	1	18-30 yaş arası	201	3,45	,623		
2	31-50 yaş arası	183	3,42	,554			
3	51 yaş ve üstü	33	3,31	,688			
	Toplam	418	3,43	,599			

*0,05 düzeyinde anlamlı farklılık

Tablo 8’e göre yerli turistlerin yaşları ile güvenlik algıları arasında istatistiksel açıdan anlamlı düzeyde farklılık yoktur. Araştırmadan elde edilen sonuç, güvenlik algısı ile daha önceden yapılmış olan Aksu ve diğerleri (2013) ve Bayhan (2014)’ın çalışmasında yaş ile güvenlik algısı arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Akmeşe ve diğerleri ise (2018) turistlerin yaşları ile güvenlik algıları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna varmışlardır.

Tablo 9. Katılımcıların Yaşları ile Tekrar Ziyaret Etme Niyetlerine Yönelik Görüşlerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi

Tekrar Ziyaret Etme Niyeti	Grup	Yaş	n	$\bar{x}$	S.S	F	Sig.
	1	18-30 yaş arası	201	3,87	,915	2,469	0,086
	2	31-50 yaş arası	183	3,69	1,005		
	3	51 yaş ve üstü	33	3,57	1,054		
		Toplam	417	3,77	,970		

*0,05 düzeyinde anlamlı farklılık

Tablo 9' a göre, yerli turistlerin yaşları ile tekrar ziyaret etme niyetleri arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık belirlenmemiştir. Araştırmadan elde edilen sonuç, Aracı (2016)' nın çalışmasında elde ettiği sonuç ile benzerlik göstermektedir.

Tablo 10. Katılımcıların Eğitim Düzeyleri ile Güvenlik Algılarına Yönelik Görüşlerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Güvenlik	Grup No	Eğitim Düzeyi	n	$\bar{x}$	S.S	f	Sig.	Farklılık Olan Grup
	1	İlköğretim	24	3,65	,597	5,433	0,000	5>2 2>1
	2	Lise	71	3,21	,643			
	3	Ön Lisans	75	3,43	,479			
	4	Lisans	169	3,39	,604			
	5	Lisansüstü	78	3,61	,585			
		Toplam	418	2,25	,599			

*0,05 düzeyinde anlamlı farklılık

Tablo 10'da görüldüğü üzere, yerli turistlerin güvenlik algıları eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir (F = 5,433; p = 0,000). Farklılığın kaynağının tespit edilmesinde, "n" sayılarının eşit olmadığı durumlarda uygulanan Scheffe testinden faydalanılmıştır. Scheffe testi sonucunda, lise ($\bar{x}$ =3,21) ve lisansüstü ($\bar{x}$ =3,61), ilköğretim ($\bar{x}$ =3,65) ve lise ($\bar{x}$ =3,21) eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur.

Ayrıca, lisansüstü eğitim düzeyine sahip olan katılımcıların lise eğitim düzeyindekilere göre ve ilköğretim düzeyinde eğitim almış olan katılımcıların lise düzeyinde eğitim alan katılımcılara göre daha fazla güvensiz oldukları belirlenmiştir. Bu doğrultuda, eğitim düzeyi arttıkça güvensizliğin de arttığı söylenebilir. Aksu ve diğerleri (2013) de çalışmasında benzer sonuçlar saptamıştır.

Tablo 11. Katılımcıların Eğitim Düzeyleri ile Tekrar Ziyaret Etme Niyetlerine Yönelik Görüşlerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Varyans Analizi Sonuçları

Tekrar Ziyaret Etme Niyeti	Grup	Eğitim Düzeyi	n	$\bar{x}$	S.S	f	Sig.	Farklılık Olan Grup
	1	İlköğretim	24	3,76	1,033	3,087	0,016	5>2
	2	Lise	71	3,45	1,129			
	3	Ön Lisans	75	3,78	1,041			
	4	Lisans	169	3,80	,905			
	5	Lisansüstü	78	4,00	,795			
		Toplam	417	2,25	,970			

*0,05 düzeyinde anlamlı farklılık

Tablo 11’de görüldüğü gibi yerli turistlerin tekrar ziyaret etme niyetleri eğitim düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir ($F = 3,087$; $p = 0,016$). Söz konusu farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığının belirlenmesi amacıyla Scheffe testinden faydalanılmıştır. Scheffe testi sonucunda lisansüstü ($\bar{x}=4,00$) ve lise ($\bar{x} =3,45$) eğitim düzeyine sahip katılımcıların lehine anlamlı farklılık bulunmuştur.

Bir başka ifadeyle, lisansüstü eğitim düzeyine sahip olan katılımcıların, lise eğitim düzeyine sahip olan katılımcılara göre daha fazla tekrar ziyaret etme niyetinde oldukları belirlenmiştir. Seçilmiş (2012) çalışmasında eğitim düzeyleri ile tekrar ziyaret etme niyetleri arasındaki farklılığın anlamlı olduğunu saptamıştır.

8.2. Korelasyon Analizi ve Sonuçları

Korelasyon analizi, aralık ve rasyo düzeyinde ölçülmüş olan iki değişken arasında bulunan ilişkinin şiddetini belirlemek amacıyla kullanılan bir analiz tekniğidir (Coşkun ve diğerleri, 2015: 228). Bir başka ifadeyle, en az iki değişkenin birbiri ile ilgili olup olmadığını ve eğer bir ilgi varsa bu ilginin yönünü ve kuvvetini tanımlamayı amaçlamaktadır. Bu analizde, ilginin derecesini ölçmek için korelasyon katsayısı ‘r’ olarak kullanılmaktadır (Kurtuluş, 2010: 181).

Korelasyon analizi sonucunda ölçülen veya belirlenen mevcut değişkenlerin aralarındaki doğrusal ilişki belirlenmektedir. Korelasyon katsayısı -1 ile +1 arasında değer almaktadır ve ilişkinin düzeyi rakamların mutlak büyüklüğünü vermektedir. İlişkinin yönünü ise, rakamların işareti belirlemektedir (Ural ve Kılıç, 2013: 243).

Tablo 12. Katılımcıların Güvenlik Algıları ile Tekrar Ziyaret Etme Niyetleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Bulgular

		Güvenlik	Tekrar Ziyaret Etme
Güvenlik	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	1 417	,481** ,000 417
Tekrar Ziyaret Etme	Pearson Correlation Sig. (2-tailed) N	,481** ,000 417	1 417

* 0.05 düzeyinde anlamlı korelasyon (2-tailed).

Tablo 12 incelendiğinde, güvenlik ile tekrar ziyaret etme niyeti arasında 0,01 düzeyinde ($r = ,481^{**}$) zayıf ve negatif yönlü bir ilişki olduğu görülmektedir. Dolayısıyla güvenlik ile ilgili sorunlar arttıkça ve turistler bunu negatif yönde algıladığı müddetçe, tekrar ziyaret etme niyetlerinin azalacağı söylenebilir. Şengül ve diğerleri (2018) turistlerin güvenlik algıları ile tekrar ziyaret etme niyetleri arasındaki ilişkinin anlamlı olduğunu saptamıştır.

9. SONUÇ VE ÖNERİLER

Turizm sektörünün, iç karışıklıklar, savaş, göç, salgın hastalıklar, ekonomik kriz, terör gibi iç ve dış etkenlere karşı hassas bir yapıda olması, turistlerin bir bölgeyi ziyaret etme kararını kolaylıkla etkileyebilmektedir. Kişi, değerlendirmek üzere ayırdığı boş vaktini bir turizm faaliyetinde kullanmaya karar verdiğinde, gideceği bölgeyi veya destinasyonu seçerken öncelikle huzurlu, sağlıklı ve güvenli bir tatil geçirmeyi istemektedir. Turist, konaklama işletmesine adım attığı ilk dakikadan, ikamet ettiği yere dönene kadar geçen tüm süreç boyunca, talep ettiği ve beklediği hizmeti alabildiği ölçüde otelden memnun ve tatmin olmuş bir şekilde ayrılacaktır. Ancak, son yıllarda gerçekleşen ekonomik krizler, salgın hastalıklar, yaşanan göçler, gerçekleşen terör eylemleri ve bazı yerlerde turistlerin hayatlarını terörist eylemler sonucu kaybetmeleri, turistik talebi de büyük ölçüde etkilemiştir. Turistik talebin birtakım olaylardan etkilenmesinin başlıca nedenleri arasında; destinasyon imajı, medyada çıkan haberler, ülkenin ekonomik durumu, bölgede yaşanan hırsızlık, taciz, gasp, dolandırıcılık, göç gibi olaylar, gidilecek destinasyonun güvenlik açısından talep edilen yerler arasında olup olmaması ve turistik bölgelerde kolluğun güçlü olması sayılabilmektedir. Turistler, gittikleri bölgelerde kendilerini ve bölgeye karşı güven hissettikleri sürece, o bölgeyi tekrar ziyaret etme niyetinde bulunabileceklerdir. Bu nedenle çalışmada, turistlerin güvenlik algılarının tekrar ziyaret etme niyetlerine etkisini belirlemek amaçlanmıştır ve çalışmanın

sonuçları şu şekilde özetlenebilir:

Yerli turistlerin güvenlik algısı ile tekrar ziyaret etme niyetleri arasında ilişkinin anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'ni ziyaret eden yerli turistler seçtikleri bölgenin güvenliğine verdikleri önem düzeyinin yüksek olması sonucunda, tekrar ziyaret etmeye de katılım sağlamayı tercih etmişlerdir. Bunun nedenleri arasında, son yıllarda söz konusu bölgelerdeki kültürel ve tarihi zenginlikler turistleri cezbetmektedir.

Yerli turistler arasında, eğitim düzeyi lisansüstü olanlar daha güvensiz hissederken, tekrar ziyaret etme niyetinin daha fazla olduğu katılımcı grubu da yine lisansüstü eğitim alanlardan oluşmaktadır. Turistik faaliyetlere katılan eğitim düzeyi yüksek kişilerin işletmelerden de beklentilerinin yüksek olacağını belirterek, işletmeler açısından, ürün kalitesini arttırmalarını ve çeşitlendirme yoluna gitmelerini önermiştir. Dolayısıyla, eğitim seviyesinin yükselmesi ile yüksek kalitede hizmet talep edilmesi nedeniyle, tekrar ziyaret etme niyetinin düşmesi sonucu ortaya çıkabilmektedir. Doğu ve Güneydoğu Bölgeleri'ni ziyaret eden yerli turistler, en çok farklı yerler/kültürle görme istekleri amacıyla seyahat etmişlerdir. Seyahatlerine karar vermelerinde belirleyici rol oynayan bilgi kaynakları arasından en çok ilgi/beklenti ve zevklerinden faydalanmışlardır.

Turistler ziyaret ettikleri bölgelerde, şehirde yaya olarak gezmeyi güvenli bulurken, araç trafiğine, taşıma araçlarını kullanıma, konaklama işletmelerine (kaza, yangın, hijyen, gıda, kişisel bilgilerin güvenliği), turistik eğlence mekanlarına, hastalığa yakalanma riski ve terör olaylarına güven yönünden orta düzeyde güven hissetmişlerdir. Gidilen bölgeye duyulan güven doğrultusunda, seçilen yerin önem düzeyini belirlemede güvenliğin turistler açısından ne düzeyde önem arz ettiği konusu katılımcılar tarafından en çok önemli bulunan seçeneklerden biri olmuştur. Turistlerin güvenlikleri için etraflarındaki uyarı ve bilgilendirme yazıları ve çevrelerinde polislerin çokluğu orta düzeyde güvenli bulunmuştur. Tekrar ziyaret etme niyetinde bulunan yerli turistler çalışmada, seçtikleri bölgeye tekrar gelme ihtimalleri olduğuna, tekrar gelmeye değer bulduklarını, yakınlarına tavsiye konusunda olumlu olacaklarını ve ziyaret edilen bölgeleri güvenli bir turizm merkezi olarak bulduklarına katılmışlardır.

Öneriler:

- Turizm sektöründe güvenlik hizmetlerinin daha etkin bir duruma getirilmesi turizmdeki pazar payının artmasına, turistlerin gittikleri destinasyonda kendilerini daha güvende hissetmelerin ve ülkenin gelişmişlik

düzeyine hız kazandırabilir. Bu kazanımlar doğrultusunda, hassas bir yapıya sahip olan turizm sektöründe de güvenlik politikaları geliştirilebilir.

- Turistler seyahatleri esnasında başlarına gelebilecek her türlü güvenlik sorununa karşı kendilerini güvende ve haklarını daima koruyacaklarından emin olmak istemektedirler. Güvenlik konusunda, turistleri rahatsız etmemek kaydıyla halkla ilişkiler veya müşteri ilişkileri ile ilgili çalışmalar yapılabilir. Çünkü son yıllarda gerçekleşen güvenlik sorunları, özellikle turistlerin seyahatleri sırasında hayatlarını kaybetmeleri, destinasyonu ileride ziyaret edecekleri de rahatsız edebilir.

- Turistler, seyahat ettikleri yerde, huzurlu bir ortamda sağlıklı bir tatil süreci geçirmek ister. Bu nedenle onları tesis içinde, gıda, hijyen, gürültü gibi nedenlerden dolayı rahatsız eden unsurlar olduğu müddetçe, onlar memnuniyetlerini kaybedecektir. Bu tür konular, büyümeden çözüme kavuşturulmalı, gerekirse turistlere çeşitli jestler sunulmalıdır.

- Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nden güvenlik algısının analizi yapılarak bölgenin potansiyeli incelenmelidir. Bölgelerdeki cazibeler, çekicilikler, çeşitli zenginlikler tespit edilerek, turizmin daha da geliştirilmesine yönelik programlar yapılabilir. Bu programlar başarılı olursa, sürdürülebilir hale gelebilir.

- Otellerde, toplumun daha fazla bilinçlenebilmesi ve turizm olayının sorunsuz bir şekilde gerçekleşebilmesi için güvenlik konusunda eğitimler düzenlenebilir. Turizm bilincinin geliştirilmesi, gıdaların güvenliği ve denetlenmesi, personelin hijyeni, tüketici hakları, acil durumlarda ilk yardım, turizm bilinci bu eğitimlere konu olabilir.

Sonuç olarak, bu araştırmanın bundan sonra yapılacak olan araştırmalara ışık tutacağı düşünüldüğünde, araştırmanın sınırlılıkları dahilinde değinilmiş olan bölgeler dışında da farklı bölgelerde güvenlik algıları araştırılabilir.

10. KAYNAKLAR

- Akmeşe, H., Eren, T. & Aras, S. (2018). Yabancı turistlerin turistik bir destinasyon olarak Konya algıları. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 5(29): 3527-3536.
- Aksu, M., Aktaş, A. R., Oku, O. & Şentürk, F. K. (2013). Yabancı turistlerin güvenlik algılarının analizi: Alanya örneği. *International Conference on Eurasian Economies, Session 5C: Turizm II*, 744-754.
- Avcıkurt, C. (2009). *Turizm sosyolojisi genel ve yapısal yaklaşım*. (4. Baskı).

- Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ayaz, N. & Apak, Ömer C. (2017). Kış turizmüne katılan yerli turistlerin seyahat motivasyonları ve seyahat memnuniyetleri. *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4: 79-94.
- Aydemir, B., Saylan, U. & Aydoğmuş, F. (2014). Turizmde rekabet: Seyahat ve turizm (T&T) rekabet edebilirlik raporunda Türkiye'nin ve Avrupa'nın değerlendirilmesi. *Çukurova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1): 1-15.
- Aziz, H. (1995). Understanding attacks on tourists in Egypt. *Tourism Management*, 16(2): 91- 95.
- Bach, R. (2003). Global mobility, inequality and security. *Journal of Human Development*, 4(2): 227-245.
- Barker, M. (2002), Modeling tourism crime the 2000 America's cup, *Annals of Tourism Research*, 29(3): 762-782.
- Bar-On, R. (1996). Measuring The Effects On Tourism Of Violence And of Promotion Following Violent Acts.(In *Tourism, Crime and International Security Issues*, edited by A. Pizam and Y. Mansfeld) Chichester, UK: Wiley.
- Bayhan, İ. (2014). Turistlerin güvenlik algısı üzerine bir alan araştırması. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bayhan, İ., Ünlüönen, K. (2016). Turist tercihlerinde güvenliğe ilişkin tutumların etkisi: Bir alan araştırması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(56): 1-20.
- Bentley, T., Page, S. J. & Laird, I. S. (2000). Safety in New Zealand's adventure tourism industry: The client accident experience of adventure tourism operators. *Journal of Travel Medicine*, 7(5): 239-246.
- Björk P. & Lindqvist L. (2000). Perceived safety as an important quality dimension.
- Blake, A. & Sinclair, T. (2003). Tourism crisis management: US response to september 11. *Annals of Tourism Research*, 30(4): 813-832.
- Bourne, Paul A. (2010). Crime, tourism and trust in a developing country. *Current Research Journal of Social Sciences*, 2(2): 69-83.
- Bozok, D. (1996). Türkiye'ye yönelik uluslararası turizm talebinin yapısal analizi ve gelişme stratejileri. Doktora Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Çakmakçı, E. (2015). Turizm ve suç arasındaki ilişki ve suçun önlenmesine yönelik teoriler. *Turizm Akademik Dergisi*, 2(1): 49-59.
- D'Amore, L. (1988). Tourism: A vital force for peace. *Annals of Tourism Research*, 15(2): 269-271.
- Emsen, Selçuk Ö. & Değer, Kemal Ö. (2004). Turizm üzerine terörizmin etkileri: 1984-2001 Türkiye deneyimi. *Akdeniz İ.İ.B.F. Dergisi*, 23(40): 67-83.
- Ekiz, E. H. & Köker, N. E. (2012). Destinasyon tatmininin belirleyicileri: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni ziyaret eden yabancı turistlerin algılamaları. *Global Media Journal Turkish Edition*, 2(4): 45-63.
- Evans, N. & Elphick, S. (2005). Models of crisis management: An evaluation of their value for strategic planning in the international travel industry.

- International Journal of Tourism Research*, 7(3): 135–150.
- Filiz, A. & Yılmaz Devrim Ö. (2017). Turizm gelişim yaklaşımları kapsamında yerel halkın turizme yönelik algı ve tutumları: Mazı Köyü-Türkbükü karşılaştırmalı analizi. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(2): 1799-1824.
- Goodrich, J. N. (2002). Attack on America: A record of the immediate impacts and reactions in the USA travel and tourism industry, *Tourism Management*, 23(6): 573-580.
- Gugulethu, S. Nkosi. (2010), The impact of crime on tourism in the city of uMhlathuze, KwaZulu-Natal, *South Asian Journal of Tourism and Heritage*, 3(2): 76-81.
- Hacıoğlu, N. & Saylan, U. (2014). Arap Baharı'nın turizme yansımaları: Arap ülkeleri ve Türkiye. *Balıkesir University The Journal of Social Sciences Institute*, 17(32): 55-80.
- Hall, C. M. & O'Sullivan, V. (1996). Tourism, political stability and violence,(in Pizam, A. and Mansfeld, Y.: *Tourism, Crime and International Security Issues*) John Wiley, Chichester, 105-121.
- Hayta, Ateş B. (2008). Turizm pazarlamasında tüketici satın alma süreci ve karşılaşılan sorunlar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1): 31-48.
- Karl, M., Winder, G. & Bauer, A. (2016). Terrorism and tourism in Israel: Analysis of the Temporal Scale. <https://doi.org/10.1177/1354816616686417>. (Erişim Tarihi: 02.04.2019).
- Kurtuluş, K. (2010). *Araştırma yöntemleri*. (1.Baskı). İstanbul: Türkmen Kitabevi.
- Küçükaltan, D. (2012). *Terörizmin Hedefindeki Sektör: Turizm (kronolojik bir yaklaşım)*. (1.Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Lepp, A. & Gibson, H. (2003). Tourist Roles, Perceived Risk and International Tourism. *Annals of Tourism Research*, 30(3): 606-624.
- Mansfeld, Y. & Pizam, A. (2006). Toward a theory of tourism security. In Y. Mansfeld & A. Pizam (Eds.). *Tourism, Security and Safety: From theory to practice*. MA: Elsevier, Butterworth-Heinemann.
- Özkan, Y. & Arpat, B. (2015). Mavi yakalılarda güvenlik kültürü algısı: Denizli ili kablo imalat endüstrisi Örneği. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 16.Çalışma Ekonomisi Endüstri İlişkileri Kongresi Özel Sayısı: 205-240.
- Phipps, P. (1999). *Tourists, terrorists, Death and value*,(in Kaur, R. and Hutnyk, J.: *Travel Worlds: Journeys in contemporary cultural politics*) London: Zed Books, 74-93.
- Pizam, A. & Mansfeld, Y. (1996). *Tourism, crime and international security issues*. Chichester: John Wiley.
- Pizam, A. & Smith, G. (2000). Tourism and terrorism: A quantitative analysis of major terrorist acts and their impact on tourism destinations. *Tourism Economics*, 6(2): 123-138.
- Pizam, A., Jeong, G., Reichel, A., Van Boemmel, H., Lusson, J., Steynberg, L., Volo,

- S., Kroesbacher, C., Kucerova, J. & Montmany, N. (2004). The Relationship Between Risk Taking, Sensation seeking and the tourist behavior of young adults: A Cross Cultural Study. *Journal of Travel Research*, 42: 251–260.
- Richter, Linda K. & Waugh, William L. (1986). Terrorism and tourism as logical companions. *Tourism Management*, 7(4): 230-238.
- Richter, L.K. & Richter, W. L. (1999). Ethics challenges: Health, safety and accessibility in international travel and tourism, *Public Personnel Management*, 28(4): 594-615. www.independentliving.org/docs1/richter.html. (Erişim Tarihi: 10.04.2019).
- Reisinger Y. & Mavondo, F. (2005). Travel anxiety and intentions to travel internationally: Implications of travel risk perception. *Journal of Travel Research*, 43(3): 212 - 225.
- Reisinger Y. & Mavondo, F. (2006). Cultural differences in travel risk perception. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 20(1): 13-31.
- Roehl, W. & Fesenmaier, D. (1992). Risk perceptions and pleasure travel: An exploratory analysis. *Journal of Travel Research*, 2(4):17–26.
- Ryan, C. (1993). Crime, Violence, Terrorism and Tourism: An accidental or intrinsic relationship?, *Journal Tourism Management*, 14(3): 173-183.
- Seçilmiş, C. (2005). Turistlerin Ziyaret ettikleri yörelerdeki güvenlik algılamaları ve turizmde güvenlik eğitimi. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Seçilmiş, C. (2009). Turistlerin kişisel değişkenlerinin güvenlik algılamalarındaki rolü. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(30): 152-166.
- Seçilmiş, C. & Ünlüönen, K. (2009). İstanbul'u ziyaret eden turistlerin güvenlik algılamaları üzerine bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 1(1): 65-84.
- Smith, V. L. (1998). War and tourism: An American ethnography. *Annals of Tourism Research*, 25(1): 202-227.
- Sönmez, S.& Graefe A.R. (1998). Determining future travel behavior from past travel experience and perceptions of risk and safety. *Journal of Travel Research*, 37(2): 172-177.
- Sönmez, S. (1998). Tourism, terrorism and political instability. *Annals of Tourism Research*, 25(2): 416.
- Sönmez, S., Apostolopoulos, Y. & Tarlow P. (1999). Tourism in crisis: Managing the effects of terrorism. *Journal of Travel Research*, 38(1): 13–18.
- Stynes, Daniel J. (1997), Economic impacts of tourism: A Handbook for tourism professionals, *Illinois Bureau of Tourism and Illinois Department of Commerce and Community Affairs*, Michigan State University.
- Şengül, S., Bayhan, İ., Genç, K., Torun & Mehmet K. (2018). Turizm destinasyonu seçiminde güvenlik algısı: Yozgat örneği. 2.Uluslararası Bozok Sempozyumu, (4 - 6 Mayıs). ss: 260-272. Yozgat.
- Tarlow, P. & Santana, G. (2002). Providing safety for tourists: A Study of a selected sample of tourist destinations in the United States and Brazil. *Journal of*

- Travel Research*, 40: 424-431.
- Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TÜRSAB), Çözüm süreci ve bölgesel turizm raporu 2018, http://www.tursab.org.tr/dosya/12190/tursab-cozum-sureci-ve-bolgesel-turizm-raporu115813785472_12190_556663.pdf. (Erişim Tarihi: 03.02.2019).
- Tütüncü, Ö., Kiremitçi, İ. & Çalışkan, U. (2011). Sağlık turizmi, güvenlik ve kalite. *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 22(1): 91-93.
- Ural, A., Kılıç, İ. (2013). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi*. (4. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Weigert, M. (2012). The challenges of tourism in the Mediterranean region. In: *European Institut of the Mediterranean (IEMed), IEMed Mediterranean Yearbook Med.2012*, Barcelona: IEMed, 209-213.
- Yechiam, E., Barron, G. & Erev, I. (2005). The role of personal experience in contributing to different patterns of response to rare terrorist attacks. *Journal of Conflict Resolution*, 49(3): 430-439.
- Yılmaz, Burcu S. & Yılmaz, D. (2005). Terörizm ve terörizmin hedefi olarak turizm endüstrisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(13):39-58.
- Young, W. B. & Montgomery, R. J. (1998). Crisis management and its impact on destination marketing: A guide to convention and visitors Bureaus. *Journal of Convention and Exhibition Management*, 1(1): 3-18.
- Zelinka, A. & Brennan, D. (2001). *Safescape: Creating safer, more livable communities through planning and design*. Chicago: APA Planners Press

Evrak Tarih ve Sayısı: 10/06/2020-E.22370

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik

Sayı : 47334775-605.99-
Konu : Araştırma (Doç.Dr.Sebahattin
KARAMAN)

TURİZM FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA

İlgi : 09/06/2020 tarihli ve 91739084/605.99/22106 sayılı yazı.

Fakülteniz Öğretim Üyesi Doç. Dr. Sebahattin KARAMAN'ın, Yürütücülüğünü üstlendiği "Turizm ve Güvenlik İlişkisi (Doğu ve Güneydoğu Bölgelerini Ziyaret Eden Yerli Turistlere Yönelik Araştırma)" isimli çalışmasının alan araştırması (Veri Toplama) yapma isteği ile ilgili, Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Komisyonunun 09.06.2020 tarihli ve 2020/6 sayılı toplantısında alınan Onay Belgesi ekte gönderilmiştir.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

e-İmza
Prof. Dr. Mehmet NARLI
Rektör Yardımcısı

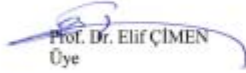
Ek :
Onay belgesi (1 adet)

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ETİK KOMİSYONU
ONAY BELGESİ

Balikesir Üniversitesi Turizm Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Sebahattin KARAMAN'ın, Yürütücülüğünü üstlendiği "Turizm ve Güvenlik İlişkisi (Doğu ve Güneydoğu Bölgelerini Ziyaret Eden Yerli Turistlere Yönelik Araştırma)" isimli çalışmanın alan araştırmasını gerçekleştirebilmesi ile ilgili etik kurul onay belgesi isteği komisyonumuzca değerlendirilmiş ve etik açıdan uygun bulunmuştur. 09.06.2020

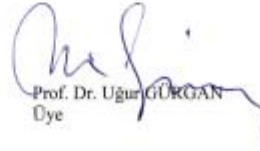

Komisyon Başkanı
Prof. Dr. Mevlanet NARLI

Prof. Dr. Elif ÇİMEN
Üye

Prof. Dr. Cevdet AVCIKURT
Üye

Prof. Dr. Salim ÇONOĞLU
Üye

Prof. Dr. Uğur GÜRKAN
Üye